

Карнаш Євгеній,

*старший викладач кафедри розвідки,
Київський інститут Національної гвардії України*

Крупка Євгеній,

Київський інститут Національної гвардії України

РОЗВИТОК УДАРНИХ БПЛА В НАЦІОНАЛЬНІЙ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

З початком повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році українські сили безпеки зіткнулися з необхідністю швидкої адаптації до нових форм ведення війни. Одним із ключових інструментів цієї трансформації стали безпілотні літальні апарати (БПЛА), особливо ударні, які можуть виконувати як розвідувальні, так і вогневі завдання з високою точністю.

Національна гвардія України, як універсальне формування з функціями охорони правопорядку, захисту стратегічних об'єктів і участі в бойових діях, поступово інтегрує ударні БПЛА у свої оперативні структури. Це дає змогу підрозділам НГУ ефективніше вражати ворожі цілі, діяти автономно, знижувати ризики для особового складу, а також забезпечувати точне й оперативне реагування на динамічні загрози.

Ударні дрони — це не лише технічне нововведення. Їх використання передбачає цілу систему заходів: від навчання операторів до створення логістичних ланцюгів і розробки нових тактик застосування. Уже створено окремі мобільні групи в підрозділах НГУ, які спеціалізуються на використанні FPV-дронів, «камікадзе» і розвідувально-ударних платформ. Також розробляються навчальні програми для пілотів дронів, ідуть закупівлі техніки, а в деяких випадках — власне виробництво.

Поряд із перевагами наявні й суттєві проблеми. Серед них — недостатнє централізоване постачання, обмежене фінансування, відсутність уніфікованих стандартів для моделей дронів і їх програмного забезпечення. Крім того, існує потреба в посиленні протидії засобам радіоелектронної боротьби з боку противника.

Згідно з аналітичним звітом Центру оборонних стратегій (2024), ударні БПЛА здійснили до 30% ефективних уражень у районі Східного фронту. За інформацією МВС, мобільні дрон-підрозділи НГУ лише за одну добу знищили до п'яти одиниць бронетехніки противника, що підтверджує високий бойовий потенціал такого інструменту.

Розвиток ударних БПЛА в Національній гвардії України слід розглядати не лише як технічне оновлення, а як фундаментальний етап трансформації бойових спроможностей в умовах гібридної війни. На відміну від Збройних сил, які активно застосовують БПЛА ще з 2014 року, НГУ почала цілеспрямовану інтеграцію дронів у структуру лише з 2022 року. За цей період вдалося закласти основу для створення аеророзвідувальних підрозділів у

бойових частинах, зокрема у 27-й Печерській, 4-й Слобожанській та 14-й бригаді оперативного призначення.

У рамках державної ініціативи «Армія дронів» та спільних проектів з волонтерськими фондами, наприклад, «Повернись живим», відбувається постійне дооснащення гвардії сучасними БПЛА: як розвідувальними (*DJI Mavic, Autel EVO II*), так і ударними (*FPV-дрони, RAM II, Punisher*). У 2024 році було вперше зафіксовано координацію між підрозділами НГУ та артилерійськими розрахунками Сил оборони, завдяки якій лише за один день в районі Кремінної було знищено понад 15 одиниць техніки ворога (згідно з даними СБУ та Оперативного командування "Схід").

Крім технічного аспекту, варто відзначити і зміни в доктрині. Застосування ударних БПЛА вимагає нової тактики — це «сіткова війна», де дрони працюють у координації з розвідкою, електронною боротьбою та штурмовими підрозділами. Створюються перші «рої дронів», де одночасно можуть діяти десятки FPV-апаратів, які керуються через автономні модулі чи за попередньо заданими координатами. Це знижує навантаження на операторів і підвищує шанси на прорив ворожої ППО.

Не менш важливою є підготовка персоналу. На сьогодні діє кілька програм підготовки операторів дронів у навчальних центрах НГУ (зокрема в Центрі підготовки в м. Золочів). Курси включають навички ручного пілотування, технічного обслуговування, збору розвідувальних даних та алгоритмів бойового застосування. За оцінками Міністерства оборони, понад 800 бійців НГУ вже пройшли повний курс підготовки оператора ударного БПЛА.

Варто також згадати і про правове регулювання. Станом на 2024 рік розроблено службові інструкції щодо використання БПЛА в НГУ, з урахуванням норм Женевських конвенцій та стандартів НАТО. Паралельно ведеться робота з інтеграції обліку дронів у єдину систему логістичного забезпечення, що дозволяє ефективніше відстежувати втрати, потреби та технічний стан апаратів.

Проте загрози залишаються. Основні виклики — це потужні системи РЕБ противника, зокрема «Поле-21» та «Житель», які здатні виводити з ладу до 60% ударних дронів. Водночас Україна активно розробляє засоби протидії: система «Криптон» від ДК «Укроборонпром» уже тестується в умовах фронту як засіб забезпечення стійкого каналу зв'язку з дронами навіть при сильному електронному тиску.

Таким чином, розвиток ударних БПЛА в Національній гвардії України є динамічним процесом, що охоплює технічні, організаційні, тактичні й нормативні компоненти. Інтеграція дронів в оперативні структури НГУ не лише підвищує ефективність бойових дій, а й змінює саму парадигму ведення війни. Перспективи подальшого розвитку — це автоматизація управління, збільшення дальності польоту, точності влучання та адаптація до умов «електронного поля бою». НГУ, маючи гнучку структуру, має всі шанси стати авангардом в реалізації новітніх безпілотних технологій у системі оборони держави.